

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 34198/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

7 Ιανουαρίου 2010

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Δημόπουλος κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Χρήστος Ροζάκης,

Anatoly Kovler,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens, *δικαστές,*

και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 10 Δεκεμβρίου 2009,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 34198/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο Κωνσταντίνο Δημόπουλο («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 20 Ιουλίου 2007 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο Β. Χειρδάρη, δικηγόρο του συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Κ. Γεωργιάδη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κυρία Ζ. Χατζηπαύλου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 11 Σεπτεμβρίου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Σύμφωνα με το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον ότι το τμήμα θα αποφαινόταν ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1925 και κατοικεί στην Αθήνα. Εργαζόταν ως υδραυλικός σε μία εταιρία ιδιοκτήτρια ενός ξενοδοχειακού συγκροτήματος.

5. Στις 27 Νοεμβρίου 2001 και 4 Ιανουαρίου 2002, κατέθεσε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών δύο αγωγές αποζημίωσης κατά του εργοδότη του. Ζητούσε να του καταβάλει ο τελευταίος μη καταβληθέντες μισθούς και επιδόματα.

6. Στις 21 Ιουλίου 2003, το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών έκανε εν μέρει δεκτές τις δύο αγωγές (απόφαση αριθ. 1557/2003).

7. Στις 22 Οκτωβρίου και 5 Νοεμβρίου 2003, ο προσφεύγων και ο αντίδικος άσκησαν αντίστοιχα έφεση.

8. Στις 14 Ιουλίου 2004, το Εφετείο Αθηνών απέρριψε την έφεση του προσφεύγοντος και έκανε εν μέρει δεκτή την έφεση του αντιδίκου (απόφαση αριθ. 5215/2004).

9. Στις 20 Απριλίου 2005, ο προσφεύγων, εκπροσωπούμενος από δικηγόρο, άσκησε αίτηση αναίρεσης. Υποστήριζε ότι το εφετείο είχε προβεί σε μία εσφαλμένη ερμηνεία των διατάξεων που διέπουν τις συμβάσεις μεταξύ μερών. Ειδικότερα, ο προσφεύγων υποστήριζε ότι το εφετείο είχε χαρακτηρίσει μία συμφωνία που συνάφθηκε στις 5 Μαΐου 2000 μεταξύ των μερών ως «εξωδικαστικό συμβιβασμό» ενώ επρόκειτο για «άφεση χρέους». Στο συμπληρωματικό υπόμνημά του ενώπιον του ανώτατου πολιτικού δικαστηρίου, ο προσφεύγων παρέθεσε τις εφαρμοστέες διατάξεις του αστικού κώδικα που φέρονται ότι παραβιάστηκαν με την απόφαση αριθ. 5215/2004. Η προσβαλλόμενη απόφαση, που περιείχε τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης όπως αυτά στοιχειοθετήθηκαν από το εφετείο, επισυνάπτετο στο δικόγραφο της αναίρεσης.

10. Στις 23 Ιανουαρίου 2007, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση ως απαράδεκτη. Σημείωσε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 559 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ο λόγος αναίρεσης που έλκεται από αυτή τη διάταξη έπρεπε να περιλαμβάνει τη διάταξη του εθνικού δικαίου που παραβιάστηκε, τον τρόπο με τον οποίο το εθνικό δικαστήριο την είχε προσβάλει καθώς και τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης όπως αυτά έγιναν δεκτά από το κατώτερο δικαστήριο. Εν προκειμένω, ο Άρειος Πάγος κατέληξε ότι ο μοναδικός λόγος αναίρεσης που προέβαλε ο προσφεύγων ήταν αόριστος, καθώς αυτός δεν είχε διευκρινίσει στο δικόγραφό του τις πραγματικές περιστάσεις στις οποίες είχε στηριχθεί το εφετείο για να απορρίψει την

έφεσή του καθώς και τις εφαρμοστέες διατάξεις του εθνικού δικαίου που αποτέλεσαν αντικείμενο εσφαλμένης ερμηνείας από το κατώτερο δικαστήριο (απόφαση αριθ. 129/2007).

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

11. Τα εφαρμοστέα άρθρα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ορίζουν:

Άρθρο 118

«Τα δικόγραφα που επιδίδονται από ένα διάδικο σε άλλον ή υποβάλλονται στο δικαστήριο πρέπει να αναφέρουν: (...)

4) το αντικείμενο του δικογράφου, κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύνοπτο (...).»

Άρθρο 559

«Αναίρεση επιτρέπεται μόνο αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου (...) αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο, ελληνικό ή ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου (...).»

Άρθρο 562 § 4

«Ο Άρειος Πάγος εξετάζει αυτεπαγγέλτως ύστερα όμως από πρόταση του εισηγητή αεροπαγίτη, λόγο αναίρεσης από εκείνους που αναφέρονται στους αριθμούς 1, 4, 14, 16, 17 και 19 του άρθρου 559.»

Άρθρο 566 § 1

«Το έγγραφο της αναίρεσης πρέπει να περιέχει τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τα άρθρα 118 έως 120, να αναφέρει την προσβαλλόμενη απόφαση, τους λόγους της αναίρεσης, αίτηση για την αναίρεση, ολική ή εν μέρει της προσβαλλόμενης απόφασης και αίτηση για την ουσία της υπόθεσης.»

Άρθρο 577 § 3

«Αν ο Άρειος Πάγος κρίνει νόμιμη και παραδεκτή την αναίρεση, εξετάζει το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της.»

Άρθρο 578

«Αν το αιτιολογικό της προσβαλλόμενης απόφασης κρίνεται εσφαλμένο αλλά το διατακτικό της ορθό, ο Άρειος Πάγος απορρίπτει την αναίρεση (...)»

12. Σύμφωνα με τη νομολογία του Αρείου Πάγου, η αίτηση αναίρεσης πρέπει να διευκρινίζει ποιος είναι ο κανόνας ουσιαστικού δικαίου που παραβιάστηκε, σε τι έγκειται το νομικό σφάλμα, άλλως ειπείν πού εντοπίζεται η παραβίαση στην ερμηνεία ή εφαρμογή του εν λόγω κανόνα, και πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τα πραγματικά περιστατικά στα οποία βασίσθηκε το εφετείο για να απορρίψει την έφεση (μεταξύ άλλων αποφάσεων, Άρειος Πάγος, αριθ. 372/2002, 388/2002, 131/2006).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

13. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η απόρριψη της αίτησης αναίρεσής του ως απαράδεκτης παραβίασε το δικαίωμα πρόσβασής του σε δικαστήριο. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης το εφαρμοστέο τμήμα του οποίου έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως (...) υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

A. Επί του παραδεκτού

14. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης και ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

15. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο λόγος αναίρεσης του προσφεύγοντος, όπως ήταν διατυπωμένος, αναφερόταν κατά τρόπο αόριστο, ασαφή και αποσπασματικό σε μία μόνο αιτιολογία της προσβληθείσας απόφασης. Εκτιμά ότι το ανώτατο πολιτικό δικαστήριο είχε ορθά απορρίψει την αίτηση αναίρεσης ως απαράδεκτη, καθώς ο προσφεύγων δεν είχε διευκρινίσει τις πραγματικές περιστάσεις στις οποίες στηρίχθηκε το εφετείο για να απορρίψει την έφεσή του καθώς και τις εφαρμοστέες διατάξεις του εθνικού δικαίου που αποτέλεσαν αντικείμενο εσφαλμένης ερμηνείας από το κατώτερο δικαστήριο. Κατά την Κυβέρνηση, θα ήταν παράλογο να ζητείται από τον δικαστή του αναιρετικού δικαστηρίου να επαναδιατυπώσει τους λόγους αναίρεσης που ο συντάκτης της αίτησης παρέλειψε να τεκμηριώσει καθώς και να προβάλει τις εφαρμοστέες εν προκειμένω διατάξεις του εθνικού δικαίου. Συνεπώς, ο προσφεύγων δε στερήθηκε του δικαιώματός του πρόσβασης σε δικαστήριο, διότι η απόρριψη της αίτησής του δεν ήταν το αποτέλεσμα μίας υπερβολικής τυπολατρίας εκ μέρους του Αρείου Πάγου αλλά της προφανούς ανικανότητας του προσφεύγοντος να τεκμηριώσει επαρκώς ακόμα κι έναν μόνο λόγο αναίρεσης.

16. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την εξέταση της αίτησης αναίρεσής του προέκυπταν με ευκολία από τον φάκελο της υπόθεσης. Οι δικαστές του αναιρετικού δικαστηρίου είχαν τη δυνατότητα να διαπιστώσουν, από την ίδια την απόφαση του εφετείου ή από το κείμενο των προτάσεων που κατατέθηκαν ενώπιον του Αρείου Πάγου, τόσο τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης όσο και τους λόγους της προσβαλλόμενης απόφασης προκειμένου να εξετάσουν αν η αιτιολογία ήταν επαρκής ή όχι.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

17. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει την πάγια νομολογία του σύμφωνα με την οποία δεν έχει ως αποστολή του να υποκαθιστά τα εθνικά δικαστήρια. Η ευθύνη της ερμηνείας της εθνικής νομοθεσίας ανήκει καταρχήν στις εθνικές αρχές και ειδικότερα στα δικαστήρια (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Garcia Manibardo κατά Ισπανίας*, αριθ. 38695/97, § 36, CEDH 2000-II). Εξάλλου, το «δικαίωμα σε δικαστήριο», του οποίου το δικαίωμα πρόσβασης συνιστά μία ιδιαίτερη πλευρά, δεν είναι απόλυτο και προσφέρεται σε περιορισμούς, οι οποίοι γίνονται σιωπηρά δεκτοί, ειδικότερα ως προς τους όρους του παραδεκτού μιας προσφυγής, διότι απαιτεί από την ίδια την φύση του μία ρύθμιση από το Κράτος, το οποίο απολαμβάνει ως προς

τούτο μιας συγκεκριμένης διακριτικής ευχέρειας. Εν τούτοις, οι περιορισμοί αυτοί δεν θα μπορούσαν να περιορίσουν την ανοικτή πρόσβαση ενός διοικούμενου κατά τρόπο ή σε βαθμό ώστε το δικαίωμά του σε δικαστήριο να θιγεί στην ίδια την ουσία του. Τέλος, δεν συμβιβάζονται με το άρθρο 6 § 1, παρά μόνον αν τείνουν προς θεμιτό σκοπό και αν υφίσταται εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του διωκόμενου σκοπού (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Edificaciones March Gallego S.A. κατά Ισπανίας*, απόφαση της 19 Φεβρουαρίου 1998, § 34, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-I).

18. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επιπλέον ότι το άρθρο 6 της Σύμβασης δεν υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα Κράτη να θεσπίσουν εφετεία ή αναιρετικά δικαστήρια (βλέπε, ειδικότερα, *Delcourt κατά Βελγίου*, απόφαση της 17 Ιανουαρίου 1970, §§ 25-26, *série A* no. 11). Εν τούτοις, αν υπάρχουν τέτοια δικαστήρια, οι εγγυήσεις του άρθρου 6 πρέπει να τηρούνται, ιδίως ως προς την εξασφάλιση στους διαδίκους ενός πραγματικού δικαιώματος πρόσβασης στα δικαστήρια για τις αποφάσεις που σχετίζονται με τα «δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους αστικής φύσεως (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Brualla Gómez de la Torre κατά Ισπανίας*, 19 Δεκεμβρίου 1997, § 37, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-VIII). Επιπλέον, η συμβατότητα των περιορισμών που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο προς το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο, το οποίο αναγνωρίζεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, εξαρτάται από τις ιδιαιτερότητες της επίδικης διαδικασίας και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο της δίκης που διεξήχθη μέσα στην εθνική έννομη τάξη και ο ρόλος που έπαιξε σε αυτήν το ανώτατο δικαστήριο, αφού οι προϋποθέσεις του παραδεκτού μιας αίτησης αναίρεσης μπορούν να είναι πιο αυστηρές από εκείνες μιας έφεσης (*Khalfaoui κατά Γαλλίας*, αριθ. 34791/97, CEDH 1999-IX).

19. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο κανόνας που εφάρμοσε το ανώτατο δικαστήριο προκειμένου να αποφανθεί επί του παραδεκτού των επίμαχων λόγων αποτελεί ένα νομολογιακό κατασκευάσμα: δεν απορρέει από κάποια συγκεκριμένη δικονομική διάταξη αλλά από την ερμηνεία του άρθρου 559 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας από το ανώτατο πολιτικό δικαστήριο. Εν συντομία, το ανώτατο δικαστήριο ορίζει επί του ζητήματος μία προϋπόθεση παραδεκτού που αφορά τη σαφήνεια των λόγων αναίρεσης. Εν τούτοις, αυτός ο νομολογιακός κανόνας υπακούει, εν γένει, στις απαιτήσεις της νομικής ασφάλειας και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης. Όταν ο αναιρεσείων προσάπτει στο εφετείο μία

λανθασμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης εν σχέσει με τον κανόνα δικαίου τον οποίο εφάρμοσε, εύλογο είναι να απαιτείται από αυτόν να εκθέτει στην αίτηση αναίρεσής του τα πραγματικά περιστατικά όπως αυτά έγιναν δεκτά από το εφετείο και να παραθέτει την εφαρμοστέα διάταξη του εθνικού δικαίου. Σε αντίθετη περίπτωση, το ανώτατο δικαστήριο δε θα ήταν σε θέση να ασκήσει τον έλεγχο ακύρωσης σχετικά με την προσβαλλόμενη απόφαση. Θα ήταν μάλιστα υποχρεωμένο να προβεί σε εκ νέου απόδειξη των σχετικών πραγματικών περιστατικών και να τα ερμηνεύσει το ίδιο σε σχέση με τον κανόνα δικαίου που εφάρμοσε το εφετείο. Συνεπώς, αυτό δεν είναι δυνατόν να συμβεί διότι θα σήμαινε ότι απαιτείται από το ανώτατο δικαστήριο να διατυπώσει το ίδιο τους λόγους αναίρεσης, τους οποίους θα έπρεπε, στη συνέχεια, να εξετάσει. Εν ολίγοις, ο εφαρμοσθείς στην προκειμένη περίπτωση κανόνας εναρμονίζεται με την ιδιαιτερότητα του ρόλου του Αρείου Πάγου, ο έλεγχος του οποίου περιορίζεται στην τήρηση του δικαίου (βλέπε, προς την κατεύθυνση αυτή, *Τσιλήρα κατά Ελλάδας*, αριθ. 44035/05, § 23, 22 Μαΐου 2008 και *Μπρέχος κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 7632/04, 11 Απριλίου 2006).

20. Εν τούτοις, στην προκειμένη περίπτωση, δύσκολα μπορεί κανείς να υποστηρίξει ότι η αίτηση αναίρεσης του προσφεύγοντος έθετε στον Άρειο Πάγο την υποχρέωση να αποδείξει εκ νέου τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και να αναφέρει ρητά στο δικόγραφο της αναίρεσης τις εφαρμοστέες διατάξεις του εθνικού δικαίου. Στα μάτια του Δικαστηρίου, δύο στοιχεία πρέπει να ληφθούν ιδίως υπόψη. Καταρχήν, ο επίμαχος μοναδικός λόγος αναίρεσης αφορούσε αποκλειστικά το νομικό χαρακτηρισμό που εφάρμοσε το εφετείο επί μίας συμφωνίας που συνάφθηκε μεταξύ του προσφεύγοντος και του εργοδότη του σχετικά με το ποσό των μη καταβληθέντων μισθών. Το καθοριστικό πραγματικό περιστατικό για την εξέταση της υπόθεσης ενώπιον του Αρείου Πάγου ήταν επομένως απλό και δεν αφορούσε παρά το περιεχόμενο της συμφωνίας αυτής. Το περιστατικό αυτό προέκυπτε με σαφήνεια από τις αποφάσεις των κατώτερων δικαστηρίων, οι οποίες επισυνάπτονταν στην αίτηση αναίρεσης και ιδίως από την απόφαση αριθ. 5215/2004 του Εφετείου Αθηνών. Ο ανώτατος δικαστής μπορούσε λοιπόν εύκολα να συμβουλευτεί το κείμενο της προσβαλλόμενης απόφασης και να επαληθεύσει την ακρίβεια ενός απλού περιστατικού που περιεχόταν στην αίτηση αναίρεσης.

21. Κατά δεύτερον, οι εφαρμοστέες εν προκειμένω διατάξεις αναφέρονταν ρητά από τον προσφεύγοντα στο συμπληρωματικό υπόμνημα που κατέθεσε ενώπιον

του Αρείου Πάγου καθώς και στην απόφαση αριθ. 5215/2004 του εφετείου. Επιπλέον, στην αίτηση αναίρεσής του, ο προσφεύγων εξήγησε τους λόγους για τους οποίους η επίμαχη συμφωνία δεν συνιστούσε «συμβιβασμό» αλλά «άφεση χρέους».

23. Λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της υπόθεσης και των λόγων στους οποίους στηρίχθηκε ο Άρειος Πάγος για να κηρύξει απαράδεκτη την αίτηση, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η παρούσα απόφαση δε διαφέρει σημαντικά από τις αποφάσεις *Λιακοπούλου κατά Ελλάδας* (αριθ. 20627/04, 24 Μαΐου 2006), *Ευσταθίου και λοιποί κατά Ελλάδας* (αριθ. 36998/02, 27 Ιουλίου 2006), *Ζουμπουλίδης κατά Ελλάδας* (αριθ. 77574/01, 14 Δεκεμβρίου 2006), *Βασιλάκης κατά Ελλάδας* (αριθ. 25145/05, 17 Ιανουαρίου 2008) και *Κοσκινά και λοιποί κατά Ελλάδας* (αριθ. 2602/06, 21 Φεβρουαρίου 2008). Σε αυτές τις υποθέσεις το Δικαστήριο έκρινε ότι το γεγονός, σε ό,τι αφορά τον Άρειο Πάγο, ότι κήρυξε απαράδεκτο ένα λόγο αναίρεσης για τον λόγο ότι ο προσφεύγων δεν είχε διευκρινίσει στο δικόγραφο της αίτησής του τις πραγματικές περιστάσεις στις οποίες στηρίχθηκε το εφετείο για να εκδώσει την απόφασή του, αποτελούσε μία υπερβολικά τυπολατρική προσέγγιση η οποία δεν ήταν ανάλογη προς τον σκοπό της εγγύησης της νομικής ασφάλειας και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης.

23. Υπό το φως των προηγούμενων σκέψεων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω ο περιορισμός του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο που επέβαλε ο Άρειος Πάγος δεν ήταν ανάλογος προς τον σκοπό της εγγύησης της νομικής ασφάλειας και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης.

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης ως προς το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

24. Ο προσφεύγων παραπονείται για το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει κανένα δικαστήριο στο οποίο να μπορεί κανείς να απευθυνθεί για να παραπονεθεί για την επικαλούμενη προσβολή του δικαιώματός του πρόσβασης σε δικαστήριο. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης σύμφωνα με το οποίο:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής

προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Επί του παραδεκτού

25. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

26. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι λαμβανομένων υπόψη των σκέψεων αυτών σχετικά με το άρθρο 6 § 1, δεν είναι αναγκαίο να τοποθετηθεί, επιπλέον, στο πεδίο του άρθρου 13. Οι απαιτήσεις του τελευταίου είναι πράγματι λιγότερο αυστηρές από εκείνες του άρθρου 6 § 1 και απορροφούνται από αυτές εν προκειμένω (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Sporrong et Lönnroth κατά Σουηδίας*, 23 Σεπτεμβρίου 1982, § 88, série A no. 52).

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

27. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

28. Ο προσφεύγων αξιώνει 20.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω της παραβίασης των άρθρων 6 § 1 και 13 της Σύμβασης.

29. Η Κυβέρνηση θεωρεί υπερβολικό το αιτούμενο ποσό. Εκτιμά ότι ενδεχόμενη αποζημίωση για ηθική βλάβη δεν μπορεί να υπερβεί τα 5.000 ευρώ.

30. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προσβολή του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο προκάλεσε στον προσφεύγοντα μία βέβαιη ηθική βλάβη η οποία δικαιολογεί την επιδίκαση αποζημίωσης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 41, του επιδικάζει 5.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

31. Ο προσφεύγων δεν προβάλλει κανένα αίτημα για έξοδα και δικαστική δαπάνη. Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δε συντρέχει λόγος να του επιδικάσει κάποιο ποσό για την αιτία αυτή.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

32. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσανυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης σε ό,τι αφορά το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο.
3. *Αποφαίνεται* ότι δεν είναι αναγκαίο να αποφανθεί επί της αιτίας της σχετικής με την απουσία πραγματικής προσφυγής για την προβολή της προσβολής του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο.
4. *Αποφαίνεται*
 - α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 5.000 (πέντε χιλιάδες)

ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 7 Ιανουαρίου 2010 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος